

ଶୁଣ୍ଡଳୀ
ପାତ୍ର

ଭାରତେ ଫିଲ୍ମସେର ପ୍ରଥମ ନିବେଦନ

“କାହେର ପର”

ମାର
ଅହରିଣୀ
ହଲାଳ
ଆମ
କ

ମାରାଯାବେ
ବ୍ରତ୍ତିଲୋକ
ଘନ ଘନ
ପୈତୋ

କାହିନୀ :— ମନ୍ୟଥ ରାଯ় ·
ଚିତ୍ରନାଟ୍ୟ ଓ ପରିଚାଳନା :— ଅପୂର୍ବ ମିତ୍ର
সଙ୍ଗୀତ-ପରିଚାଳନା :— ଅନିଜ ବାଗଚୀ

ମହକାରୀଗଣ

ଚିତ୍ର-ଶିଳ୍ପୀ	— ସୁମିର ବର୍ମ	ପରିଚାଳନାୟ	— ଅସିତ ବନ୍ଦୋପାଧ୍ୟାୟ
ଶବ୍ଦ-ସଂକ୍ଷିପ୍ତୀ	— ପରିତୋଷ ବର୍ମ	ଶୌରେନ ମରକାର	ଚିତ୍ରରଙ୍ଗନ ମିତ୍ର
ରାଜସାହିନିକ	— ଶୈଲେନ ବୋଷାଳ	ଚିତ୍ର-ଶିଳ୍ପୀ	— ଝାନ୍ତ ହୈତ୍ର
ମୃଷ୍ପାଦକ	— ବୈଠନାଥ ବନ୍ଦୋଃ	ଶୁର-ଶିଳ୍ପୀ	— ଦୂରକ ଦାସ
ଶିଳ୍ପ-ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ	— ଗୋପୀ ସେନ	ଶୁର-ଶିଳ୍ପୀ	— ବିଭୂତି ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ
ହିନ୍ଦୁ-ଚିତ୍ରଶିଳ୍ପୀ	— ନିଧୁ ଦାସଗୁପ୍ତ	ଶୁର-ଶିଳ୍ପୀ	— ପ୍ରଭାତ ଗାନ୍ଧୁଲୀ
ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ	— ନିରୋଦବରଣ ସେନ	ବ୍ୟବସ୍ଥାପନାୟ	— ସୁରାଷ୍ଟ ଲାହିଡୀ
କ୍ଲପକାର	— ବଦୀର	ଶବ୍ଦ ସଂକ୍ଷିପ୍ତୀ	— ମତ୍ୟ ବନ୍ଦୋପାଧ୍ୟାୟ
ମଜ୍ଜାକର	— ମୃଦ୍ଦୀ, କେଶବ	ବ୍ୟବସ୍ଥାପନାୟ	— ସନ୍ତୋଷ ବନ୍ଦୋପାଧ୍ୟାୟ
ଆଲୋକ-ମୃଷ୍ପାଦକ	— ହେମତ୍ତ, ସମୀର,	ମୃଷ୍ପାଦନାୟ	— ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ଦାସ
	ବମଳ, ଅଞ୍ଜଳି	ରମାଯଣେ	— ଗୋପାଳ ଗାନ୍ଧୁଲୀ
ଗୀତକାର	— ଡିଏକୁମାର ଧୋବ,	ଶୈଲେନ ୫୩୬ଟାର୍ଜି	ଶୈଲେନ ମହାରାଜୀ
	ଚାରଚନ୍ଦ୍ର ମୁଖୋୟଃ	ନିରଙ୍ଗନ ମାହ୍ୟ	ନିରଙ୍ଗନ ମାହ୍ୟ
	ଗୋପାଳ ଭୌମିକ	ଶୁରେଶ ରାସ୍ତ	ଶୁରେଶ ରାସ୍ତ
		ଭୋଲା ମୁଖ୍ୟାଜୀ	ଭୋଲା ମୁଖ୍ୟାଜୀ
		— କୃତଜ୍ଞତା ସ୍ଵିକାର —	
		ଡାଲ୍ଲିଟ୍, ଏ. କ୍ଲାବ	
		ବ୍ରେଂକ	
		ଆନନ୍ଦବାଜାର ପତ୍ରିକା, ଛିଂ	

[ଆର, ସି, ଏ ଶବ୍ଦଯରେ କାଲୀ ଫିଲ୍ମସ ଟୁଟି ଓ ତେ ଗୃହିତ]

କୁପାରାଟନେ ୧ ଛଯା ଦେବୀ, ଜୋଂହା ଗୁପ୍ତା, ବନ୍ଦୀ, ଅଜନ୍ତା କର, କରାଳୀ, ଜହର ଗାନ୍ଧୁଲୀ,
ମନ୍ଦୋଳ ନିଂହ, ରବି ରାୟ, ତୁଳନୀ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ, ରମଜିନ୍ଦ ରାୟ, ଆଶୁ ବୋସ, ଅଜିନ୍ ଚଟ୍ଟୋପାଧ୍ୟାୟ,
ନରେଶ ବୋସ, ବନ୍ଦାବନ ଚଟ୍ଟୋପାଧ୍ୟାୟ, ପାତ୍ର ବାବୁ, ମହିତୋମ ଚଟ୍ଟୋପାଧ୍ୟାୟ, ନିର୍ମଳ କର୍ଜ, ଶୈଲେନ
ଭାଦ୍ର, କିତାଶ ଶେଠ, ରାଜକୁମାର ଲାହିଡୀ, ବିଧମାଥ ମୁଖୋପାଧ୍ୟାୟ, ଆଦିତା ମୁଖୋପାଧ୍ୟାୟ ପ୍ରଭୃତି ।

ପରିବେଶକ :— ମେଟ୍ରୋଲ ଫିଲ୍ମ ଡିସ୍ଟ୍ରିବ୍ୟୁଟାର୍ ଲିଂ
୨, ଦୀର୍ଘ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ଲେନ, କଲିକାତା।

ମୂଲ୍ୟ—ଛଇ ଆନା ମାତ୍ର

ଶ୍ରୀ ପାତା (କାହିନୀ)

ଓପୁର ଗ୍ରାମେ ପଣ୍ଡ ଡାଙ୍କାର ବଲେ ସାକେ ସବୀଇ କ୍ଷେପାୟ ଆସିଲେ
ଏ ପଣ୍ଡପତି ସାମନ୍ତ ! ଦାତବ୍ୟ ଚିକିଂସାଲେରେ ଡାଙ୍କାର ବଲେ ନିୟମ—ଆଜି
ଗ୍ରାମେ ଆର ଡାଙ୍କାର ନେଇ ବଲେ, ତାକେ ବିଜପ କୋରତେଓ ସତ, ତାର ଦୋରେ
ଦିନେ ପଡ଼ନ୍ତେ ତେମନି ଲୋକେର ଅଭାବ ହୁଯ ନା କଥନେ !

ଛଳାଳ ମିତ୍ତ, ପଣ୍ଡପତି ଡାଙ୍କାରେର ଏକମାତ୍ର
ସହକାରୀ । ତାର ମାୟେର ଆଶା ଛେଲେ ଓ ଏକଦିନ
ଡାଙ୍କାର ହେବ ।

୧୯୪୧ ମାୟେର ମ୍ୟାଲେରିଆର ଲୋକେ ସଥିନ
ଉଜ୍ଜାଡ଼ ହେବ ଯାଛେ—ପଣ୍ଡ ଡାଙ୍କାରେର ଜୀବନେ
ଦେଦିନ ଥେକେ ନତୁନ ଅଧ୍ୟାର ଆରନ୍ତ ହ'ଲ ।

ଏଇ କାହିନୀର ଆରନ୍ତ ଓ ଦେଦିନ ଥେକେଇ ।
ଦାତବ୍ୟ ଚିକିଂସାଲେ ଆର ‘କୁଇନାଇନ’ ମେଲେ
ନା । ପଣ୍ଡ ଡାଙ୍କାର ବଲେ କୁଇନାଇନ ହେବେହେ
ନା ।

‘କୁଇନ’ ଆର ମେ ଶୁଣୁ “କିଂ”-ରାଇ ପେତେ ପାରେନ । ନିରମ-ଦେଶେର ଲୋକଦେର
ଜୀବନେ କାଳ-ବାତାରେ ପ୍ରଥମ ଆରିବା । ଚଢ଼ା ଦାମେ କୁଇନାଇନ ବେଚେ ପଣ୍ଡ
ଡାଙ୍କାର ଫେପେ ଉଟିଲୋ—ଆର ବ୍ୟଦେର ବଦଳେ ଲାଲ-ମୀଳ ରଙ୍ଗେ ଗୋଲା ଜଳ ଥେଯେ
କାତାରେ କାତାରେ ଗାରିବେର ପ୍ରାଣ ବେତେ ଲାଗଲୋ ।

ଛଳାଳ ଏ ଦୃଶ୍ୟ ସାଇତେ ପାରେ ନା । ଗୋପନେ
ମେ ଲୋକଦେର ବଲେ, “ରାତ୍ରେ ଆସିମ୍ ଆମାର
ବାଡ଼ି, ଦୋଖମ କେଉ ଯେନ ଟେଇ ନା ପାର ।”
କଲେ, ରାତ୍ରେ—ଗଭୀର ରାତ୍ରେ ଛଳାଳେର ବାଡ଼ିତେ
ଆର ଏକଟି ହାସପାତାଲ ବନେ । ପଣ୍ଡ ଡାଙ୍କାରେ
ଲୁକାମୋ ବ୍ୟଧ ଗୋପନେ ଲିଯେ ଏମେ ଛଳାଳ ନିଜେର
ଅଭିଭବତ ମତ ଚିକିଂସା କରେ—ଉପକାରଣ ହୁଯ
ତାତେ—ଲୋକେ ତୁହାତ ତୁଲ ଆଶୀର୍ବାଦ କରେ
ଛଳାଳକେ ।

କିନ୍ତୁ, ମତ୍ୟ ବେଳୀ ଦିନ ଗୋପନ ଥାକେ ନା ।

ହୁନ୍ଦର ଚମ୍ପର ମୁଖ ଥେକେ ଉତ୍ତେଜନା ବସେ ହଠାତ୍ ଏକଦିନ ଅଞ୍ଚାହିସାରେ ବ୍ୟକ୍ତ ହେବେ
ପଡ଼େ ଛଳାଳର ଚିକିଂସା କାହିନୀ ।

ହାଯ ରେ ହଲଥର ! ମେ କି ଜାନତେ ଯେ ତାର
ଏଇ ଉଚ୍ଛ୍ଵସିତ ଏକଦିନ ପରିଯେ ଦେବେ ତାର
ଦେବତାର ହାତେ ଶ୍ରଙ୍ଗଳ ? ଜାନ୍ମେ ବୈଧକରି ଦେ
ଏମନ କାଜ କଥନ ଓ କରତୋ ନା !

ହଲୋ ଓ ତାଇ । ପଣ୍ଡ ଡାଙ୍କାର ବୁଝାଏ ତ
ପାରିଲେ ତାର ବ୍ୟଧ ଯାଛେ କୋଥାର । ଶୁଯେଗ
ବୁଝେ ଏକଦିନ ମେ ପୁଲିଶ ଏନେ ଧରିବେ ଦିଲେ
ଛଳାଳକେ । ବିଚାର ଛଳାଳେର ଜେଲ ହୁଯ ।

ମା କୁଗା—ପଣ୍ଡ ତାକେ ବ୍ୟଧ ଦେବେ ନା—ବିନା ଚିକିଂସା ତାର ମା ମାରାଯାବେ ।
ଅହରିଶି ଏହି ଚିଟ୍ଟାଇ କାରାଗାରେ ଅସ୍ତରାଲେ ଛଳାଳକେ ପାଗଳ କରେ ତୁଳାଳେ ।
ଛଳାଳ ଜେଲ ପାଗଳାଳ । ପିଛନେ ଛୁଟିଲୋ ଅଣ୍ଣନ୍ତି ପୁଲିଶ ଆର ଗୁଲିର ସନ ସମ
ଆସାଇ । ଏହି ବିପଦେର ହାତ ଥେକେ ତାକେ ବାଚାଲେ କୃଷ୍ଣପଦେବ ଶୁଚିଭେତ୍ତେ
ଅନ୍ଧକାର—ବ୍ୟକ୍ତି-ବ୍ୟକ୍ତି—ବୃଷ୍ଟି-ମୁଖ ରାତ୍ରି ।
ଛଳାଳ ବୌଧକରି ଶୁଣୁ ଏହି ଶୁଯେଗଟୁକୁହି ଅପେକ୍ଷା
କରିଛି ।

ଛଳାଳ—ଜେଲ ପଳାତକ ଛଳାଳ,—ଗଭୀର
ରାତ୍ରେ ଚୁପି ଚୁପି ଏମେ ମାକେ ଦେଖେ ଯାଇ । ପଣ୍ଡ
ଡାଙ୍କାରେର ବର ଥେକେ ବ୍ୟଧ ଚୁରି କରେ ଏନେ
ମାକେ ଇନଜେକ୍ସନ ଦେଇ । ଅଣ୍ଣ ଭାଲ ହୁଯ ।
ପରାତ ହରାର ମଙ୍ଗେ ମଙ୍ଗେ ପଣ୍ଡ ଡାଙ୍କାରେବାହାକ୍
କାଙ୍କ ପଡ଼େ ଯାଇ । ପୁଲିଶ ବାଡ଼ି ବେରାଓ କରେ ।
ଛଳାଳ ଆସାର ପାଇଁଯା ।

ଚିନ୍ତନ ଟ୍ରେନେ ଉଠେ ପଡ଼େ ଛଳାଳ—ହଠାତ୍ ଦେଖେ ହୁଏ ଏକ ସୁନ୍ଦରୀ ତରୁଣୀ ତରୁଣୀ ଦୀର୍ଘ
ଟ୍ରେନେ ମେରୋଟିର ବାଗ ଅଭ୍ୟହ ହେବେ ପଡ଼ାଯି ଛଳାଳଇ ତାର ପ୍ରାଣ ବାଚିଯେ ଦେଇ । କୁତ୍ତତା
ଜାନାଯାଇମେଟୀ—ଅନ୍ତରେ ଏକ ଦିନେର ଜୁଗତ ତାଦେର ମଙ୍ଗେ ବାଡ଼ି ଥେତେ ଅରୋଧ
ଜାନାଯା । ଛଳାଳ ରାଜୀ ହୁଯ—ଭାବେ, ବାଚବାର ଏହି ତୋ ଉପାୟ । କିନ୍ତୁ, ପୁଲିଶର ଦୃଷ୍ଟି
ଶର୍ମି-ଗହର ମତ ଏହି ଗଣ୍ଗାମେତେ ତାକେ ଅହୁ
ମରଣ କରେ ।

ଏକଦିକେ ପୁଲିଶର ଶର୍ମିଲ—ଅଛିଦିକେ
ଏକଟି ମେରୋର କାଳୋ ଚୋଥେ ଅନିମୟ ଦୃଷ୍ଟିତେ
କିମେର ମେନ ଆମ୍ବରଣ—ତବୁ ଓ ଛଳାଳ କେ
ପାଲାତେଇହୁଁ ।

ପଥ ଥେକେ ପଥେ, ଶକଳେ ଦୃଷ୍ଟି ଏଡିଯେ
ଛଳାଳକେ ସଥିନ ଏମନି ଭାବେ ପାଲିଯେ ବେଢାତେ
ହୁଚେ—ଟିକ ମେହିସୁନ୍ଦରି ଭାବରତରେ ଏକପାତ୍ର
ଥେକେ ଆରେକ ପ୍ରାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିହୁତରେ ମତ ଛୁଟେ ଗେଲ ଏକ ବିପନ୍ନ ନେତାର
ରହଣ-ରୋମାଞ୍ଚିତ ଅଞ୍ଚର୍ଥାନ କାହିନୀ । ମେ ଥବର ମହିନେ ମୌରୀନ ଡ୍ରିଙ୍କରମ ଥେକେ
ଅଞ୍ଚାନ ପାରେ ଅନ୍ଧକାର-ପାତ୍ରରେ ମସ୍ତକ କରିଲୋ ମେ-କି ଉତ୍ତେଜନା !

ଡ୍ରିଟିନିଂ ଟ୍ରୀଟ ଥେକେ ମିମଳା—ମିମଳା ଥେକେ ଦିଲୀ—ଗାଟା ଶାସମତ୍ର କେଣେ
ଟ୍ରୀଟ, “ଧର ମେହି ବିପନ୍ନ ନେତାକେ !”

ପାମେ ଆରେକଟି ମନେହ ଶକଳେର ମନେ ଟ୍ରୀକି
ଦିବେ ଫିରଇଛେ ମେ-ମନେହ ଅବିଶ୍ୟାସ—ମେ ମନେହ
ବୋମାଞ୍ଚିତ । ଚଣ୍ଡିପୁର ପାମେର ଛଳାଳକେ ଏଥାମେ-
ଓଥାମେ ଦେଖି ଯାଛେ—ତାରପରି ମିଲି ସେ
ଯାଛେ ତାର ଛାଇ । ଧରା ପଡ଼ବାର ଆଗେଇ ।
—ଛଳାଳ ତାହିଁ କେ ? —ଛଳାଳ ତାବେ
କେଥାର ?

গান

(৪)

সর্বী—কে করিল রাখাল তোমায় ওজের মহারাজ

ওহে ওজের মহারাজ,

ধড়া চূড়া বীশী কোথায় ফেলে এলৈ আজ

ওজের মহারাজ

ওহে ওজের মহারাজ !

কৃষ্ণ—রাজা আবায় করেছ গো বিনোদিনী রাই

ধড়া চূড়া বীশীর এখন কাজ ত কিছু নাই ।

সর্বী—চল বলীৰ কুঞ্জনে নিশীথে শাম যাও

গোপাল

তোমার লুকাচুরি চতুরালি ধরিয়ে দেব আজ,

ওজের মহারাজ ওহে ওজের মহারাজ

কৃষ্ণ—আমি বাজাই বীশী সেই জনারই তরে

যে রাইতে নারে ঘৰ গো, রাইতে নারে ঘৰে ।

তোমরা কুনারী বীশী শুনে হেথায় কেন আজ,

কি আমাদের মনের কথা বলু নাকি আজ ।

সর্বী—ও কালা, কোন গুণে আজ হলে তুমি

রাখার প্রেমিক শাম

কি দেখিয়া ভুলিল গো সকল বলধাম !

কৃষ্ণ—কমলিনী ভুলিল গো শুনে আমাৰ বীশী

ওজেবাসী ভুলিল গো দেখে মুখেৰ হাদি ।

সর্বী—কেমন করে ননী চোৱা ওজবালার লাজ

কেড়ে নিলে আজ

ওজের মহারাজ ওহে ওজের মহারাজ ।

— চাঁক চল মুখোপাধ্যায়

(৫)

হে বিজয়ী বীৱ তোমারে নমস্কাৰ !

বৰেন্যা তুমি, শৰেন্যা তুমি, তোমারে নমস্কাৰ ।

তব শৃঙ্খল ছিড়ে চুটে শেছে একি মহা বিশ্বয়,

তমসা মগ্ন রাত্রিৰ বুকে নবীন শৰ্ষোদয়

তোমার চেতনা বহিৰ মশালে ঘুচিল অক্ষকাৰ

তোমারে নমস্কাৰ ।

দৈনিক তব মুক্তি মন্ত্রে সারা দেশ চক্ষল

হাজাৰ কঠে ওঠে জয়গান বকে অমিত বল !

জনতাৰ মাঝে এম, এম বীৱ (এম)

দূৰ কৰো সব শঙ্কা তিথিৰ (এম)

বিমুক্ত কৰো দেশ জননীৰ সঞ্চিত মনোভাৱ

তোমারে নমস্কাৰ ।

— গোপাল তোমিক

(৬)

.....যে রঘু হিয়াৰ মাবো—

বাধাৰ বড়-বাতাসে—

কভু হারায় না দে !

(দেমন)

মাটিৰ বৃক্কেৰ লুকানো জল

হণি হারায়

দহন জালায়

(শুনু)

আকাশশ্পারে অ বাৰ মে যে

(ঘৰ)

মজল মেঘে ভাসে !

কভু হারায় না দে !!

(মে যে)

কোনু বিৰহেৰ বহি দিয়ে

প্ৰদীপ, আলায়,

ফেলে আদা সঙ্গীৰে তাৰ—

পুঁজে বেড়ায়;—

(শেষে)

শুন্য পথেৰ ধাৰে ধাৰে

ফৰ্পন জাগাৰ ফুলেৰ হারে.....(গো !)

(মে যে)

জাগিয়ে দিতে কাণুন, আবাৰ,

আবাৰ হায়ে আসে !

কভু হারায় না দে !!

—শীতড়িৎকুমাৰ মোহ

সেন্ট্রাল ফিল্ম ডিস্ট্রিবিউটার্স'র পরিবেশনাধীন
চিত্রাবলীঃ—

—(বাংলা)—

- ১। পাষাণ দেবতা
- ২। রঞ্জিণী
- ৩। চোখের বালী
- ৪। বন্দেমাতরম্
- ৫। ঝড়ের পর

—(হিন্দি)—

নিউ থিয়েটার্স'র শ্রেষ্ঠ হিন্দি চিত্রঃ

- ১। মিলগনেয়ার
- ২। প্রেসিডেন্ট
- ৩। ত্যমন
- ৪। অনাথ আশ্রম
- ৫। বড়দিদি
- ৬। মুক্তি
- ৭। দেবদাস
- ৮। কপালকুণ্ডলা
- ৯। ধূপ-ছাঁও
- ১০। অভাগীন্

বুকিং-র জন্য অবেদন করুনঃ

সেন্ট্রাল ফিল্ম ডিস্ট্রিবিউটার্স' লিঃ

৭, ঈশ্বর চক্রবর্তী লেন :: কলিকাতা

মুক্তি-পথে

বাসন্তী পিকচার্স'র প্রথম বাংলা চিত্র

সি, আই, ডি

পরিচালনায়ঃ—অমর দত্ত।

এ বৌরেন্দ্র নাথ বোস কর্তৃক সেন্ট্রাল ফিল্ম ডিস্ট্রিবিউটার্স' ৭, ঈশ্বর চক্রবর্তী লেন,
কলিকাতা হইতে সম্পাদিত ও প্রকাশিত। জুভেনাইল আর্ট প্রেস ৮৬,
বহুবাজার ট্রাইট কলিকাতা হইতে জি, সি, রাম কর্তৃক মুদ্রিত।